

Jerzy Ostrowski

Stopień / tytuł; zatrudnienie:

mgr (em. pracownik Instytutu Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego UW). W Zespole Historii Kartografii od 1976 r.

Zainteresowania naukowe:

historia kartografii polskiej i obcej dotyczącej współczesnego obszaru Polski w XIX i XX wieku; teoretyczne podstawy kartografii, nazewnictwo geograficzne.

Życiorys naukowy, z uwzględnieniem osiągnięć związanych z historią kartografii:

urodzony 10 marca 1938 r. w Łukowie (woj. lubelskie). W 1960 r. ukończył studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując tytuł magistra geografii ze specjalnością kartografia. W latach 1961–1963 asystent prof. S. Pietkiewicza w Katedrze Kartografii w Instytucie Geografii Uniwersytetu Warszawskiego i redaktor kartograf „Wielkiej Encyklopedii Powszechnej” w Państwowym Wydawnictwie Naukowym. Od 1967 r. pracownik naukowo-techniczny na stanowisku specjalisty i starszego specjalisty w Pracowni Kartografii (po 1994 r. Pracowni Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej) w Instytucie Geografii (po 1974 r. w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania) Polskiej Akademii Nauk. Od stycznia 2004 r. na emeryturze. Jednocześnie od 1969 r. członek redakcji (w l. 1984–1995 redaktor naczelny) kwartalnika „Polski Przegląd Kartograficzny”, w l. 1969–1984 członek redakcji miesięcznika „Poznaj Świat”, a w l. 1984–1987 redaktor naczelny w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych.

W Zespole Historii Kartografii przy obecnym Instytucie Historii Nauki PAN od 1976 r., po zorganizowaniu II Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii w Warszawie w listopadzie 1976 roku. Uczestnik 27 (z dotychczasowych 28) ogólnopolskich konferencji, w czasie których wygłosił 19 referatów i komunikatów. Był współorganizatorem siedmiu konferencji, inicjatorem ich „regionalnego” nurtu (konferencje o dawnej kartografii Karpát, Sudetów, Królestwa Polskiego, Prus Wschodnich i Galicji) oraz współredaktorem dziewięciu tomów serii „Z Dziejów Kartografii”. W latach 1998–2003 był współredaktorem reedycji „przeglądów chronologiczno-bibliograficznych kartografii polskiej” Bolesława Olszewicza. W latach 2007–2011 był wiceprzewodniczącym Zespołu. Od 1977 r. publikuje sprawozdania



z konferencji i posiedzeń Zespołu w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym”, „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki” oraz miesięczniku „Geodeta”.

Zainteresowania i działania w zakresie historii kartografii to przede wszystkim historia kartografii polskiej XIX i XX wieku, w tym tzw. szkoły romerowskiej oraz dorobku okresu Polski Ludowej (monografia oraz ok. 40 artykułów i notatek w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” i materiałach różnych konferencji), a także dzieje kartografii powszechnej (seria popularnych artykułów w „Poznaj Świat” w 1983 r.); ponadto polskie i obce piśmiennictwo poświęcone historii kartografii (wydzielone w ckwartalnych bieżących selektywnych bibliografiach publikowanych od 1969 r. w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym”) oraz dorobek czołowych polskich kartografów i historyków kartografii.

Inne wybrane zainteresowania i działania: teoretyczne podstawy kartografii (w latach 1968–1984 członkostwo Komisji Przekazu Kartograficznego Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej); metody przedstawiania rzeźby na terenie na mapach (m.in. dwa nowe ujęcia obrazu hipsometrii Polski); kompleksowe atlasy tematyczne, w tym udział w opracowaniu i zredagowaniu obu atlasów narodowych Polski; popularyzacja kartografii w encyklopediach powszechnych (m.in. mapy i wszystkie hasła kartograficzne w 31-tomowej „Wielkiej Encyklopedii PWN” z lat 2001–2005); nazewnictwo geograficzne (m.in. współredakcja 12-częściowej publikacji „Nazewnictwo geograficzne świata” w latach 2004–2010); regionalizacja fizyczno-geograficzna Polski (w tym zreformowanie w 1968 r. hierarchicznego podziału kraju na jednostki naturalne, wspólnie z J. Kondrackim).

Wybrane publikacje

1. *Mapy hipsometryczne Polski. Przegląd historyczno-bibliograficzny*, „Dokumentacja Geograficzna”, Instytut Geografii PAN, Warszawa 1969, z. 1, 175 s.

2. *Geneza Romerowskiej szkoły hipsometrycznej*, „Polski Przegląd Kartograficzny”, t. 3, 1971, nr 2, s. 49–57.

3. *Działalność profesora Stanisława Pietkiewicza w zakresie historii kartografii (w setną rocznicę urodzin)*, w: *Dwudziestolecie Zespołu Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN*, „Z Dziejów Kartografii”, t. 7, red. J. Ostrowski i W. Wernerowa, Warszawa 1995, s. 59–71; współautor: Jan Szeliga.

4. *Bibliografia publikacji o Eugeniuszu Romerze, jego działalności i pracach*, w: *Eugeniusz Romer, geograf i kartograf trzech epok. Materiały Sesji Naukowej*, „Studia i Materiały z Historii Kartografii”, 19, 2004, s. 162–178.

5. *Drogi i bezdroża realizacji polskich atlasów narodowych*, w: *Spółeczna i edukacyjna rola kartografii w Polsce*, „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych”, t. 26, 2005, s. 32–54.

6. *Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego 1966–2000*, „Biblioteka Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, t. 2, 2009, 112 s.

7. *Pierwsze polskie mapy poszczególnych regionów Ziemi Zachodnich i Północnych z lat 1945–1948*, w: *Kartografia w regionie*, „Prace i Studia Kartograficzne”, t. 2, 2010, s. 74–93.

8. *„Atlas Polski współczesnej” lwowskiej i wrocławskiej Książnicy-Atlas jako prekursor nowoczesnych szkolnych atlasów Polski*, w: *Od atlasu do kolekcji. W 440. rocznicę I wydania atlasu Abrahama Orteliusa*, „Z Dziejów Kartografii”, t. 16, red. J. Ostrowski i R. Skrycki, Szczecin 2011, s. 171–192; współautorka: Barbara Przyłuska.

9. *Praca Henryka Merczynga z 1913 roku o radziwiłłowskiej mapie Wielkiego Księstwa Litewskiego i jej wpływ na polskie badania dokładności dawnych map*, w: *Dawne mapy jako źródła w badaniach geograficznych i historycznych*, „Z Dziejów Kartografii”, t. 18, red. B. Konopska i J. Ostrowski, Warszawa 2014, s. 35–52.

10. *Polskie piśmiennictwo poświęcone historii kartografii morskiej (Przegląd chronologiczno-bibliograficzny)*, w: *Kartografia morska i krain nadmorskich*, red. R. Skrycki, Szczecin 2014, s. 177–204.

11. *Czterdzieści lat działalności Zespołu Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk*, w: *Czterdziestolecie Zespołu Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk*, „Z Dziejów Kartografii”, t. 19, red. T. Bogacz i B. Konopska, Warszawa 2015, s. 9–60, 8 ryc., 4 zał.

12. *Wkład dr Janiny Piaseckiej w dokumentowanie i badania dziejów polskiej kartografii*. „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim”, t. 3, 2018, nr 1, s. 71–77.

13. *Teofil Szumański jako nauczyciel i kartograf oraz jego wkład w kartografię romerowską*. „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim”, t. 8, 2023, nr 1, s. 41–54.

Kontakt: jostrow@wp.pl